

30 anys del primer correfoc de Sant Pau a Ribes

Heribert Massana

Tenint en compte que el drac de Tres Caps de Ribes (1972) ja havia participat a les concentracions de dracs a Vilafranca del Penedès (1975), Barcelona (1979), Matadepera (1980), Vilanova i la Geltrú (1983), a la "Mostra de dracs" de Lleida (1986) i als primers correfocs de les festes de la Mercè de Barcelona (dècada dels anys 80) i als de les Terres de l'Ebre de Tortosa (a partir de 1983), entre tants d'altres, és lògic, fins i tot diríem que era una conseqüència natural, que a Sant Pere de Ribes, Ribes pels de la comarca, s'organitzés una trobada de dracs del Garraf i Penedès el 23 de gener de 1988. El motiu d'aquella primera trobada a Ribes era l'inauguració del carrer Lola Anglada, la reconeguda artista que dissenyà el drac de Tres Caps. En aquella època organitzar una trobada de dracs en ple mes de gener no era un fet corrent. A Vilafranca del Penedès s'animaren a fer-ho l'any següent, el 1989, en motiu de les festes de sant Raimon, reunint a la majoria de dracs del Penedès. Però qui primer va trencar esquemes va ser Ribes, coincidint amb la festa major de sant Pau, la festa major d'hivern per excel·lència de la comarca. I va ser a Ribes que tornaren a repetir una trobada de dracs en ple hivern el 19 de gener de 1991, en motiu de l'estrena del nou drac de Tres Caps (que substituiria la figura original de 1972).

Al programa de la festa major de sant Joan de les Roquetes de 1991 ja apareix anunciat un correfoc, organitzat, entre altres, per la colla del drac de Ribes. Durant l'estiu de 1992 se celebraren els primers correfocs a Vilanova i la Geltrú i a Vilafranca. A l'estiu de 1995 s'esdevingué el primer correfoc a Sitges (al barri de les Cases Noves) i el primer Tomb de Foc de la Geltrú. A part, per la primavera de 1995 s'estrenaria la dragona de les Roquetes (dins del terme municipal de Ribes) amb una trobada de dracs, en la que hi participaria el drac de Tres Caps ribetà, d'entre d'altres.

En aquest context cal situar el primer correfoc de sant Pau a Ribes, celebrat el 20 de gener de 1996. Era lògic, doncs, que tard o d'hora arribés l'acte del correfoc a la festa major ribetana, però ho hagués pogut fer a l'estiu per la festa major de sant Pere, però no, va ser a la d'hivern. De fet, tal com hem vist anteriorment, el 1988 i 1991 ja s'havien celebrat trobades de dracs per sant Pau a Ribes, d'aquesta manera s'havia trencat el gel i ja es tenien dos antecedents clars i directes. A més, en aquests dos anys anteriors al primer correfoc ribetà, a part dels dracs participants, ja hi havia participat el ball de diables de Ribes.

Els qui vam tenir la sort d'estar en alguna d'aquelles primeres trobades de dracs a Ribes i en aquell primer correfoc recordarem l'ambient especial i energètic que es vivia aleshores. Era tota una novetat, per això al Diari de Vilanova del 22 de desembre de 1995 va aparèixer el titular "Ribes tindrà el primer correfoc d'hivern permanent de Catalunya", un fet diferencial que ja el situava en el mapa. Segons declaracions de la pròpia colla del drac de Tres Caps aparegudes en el mateix article: "s'espera que a partir d'aquest any es perpetui un correfoc d'hivern que seria l'únic correfoc de fred que se celebra al llarg de la geografia catalana. Ribes s'ho mereix i la tradició dragonera del poble, tenint un drac que l'hem passejat per desenes de festes majors i correfocs del país i de l'Estat, es mereix institucionalitzar un correfoc." En aquest sentit, la tradició històrica del ball de diables a Ribes tampoc no es quedava enrere. Els diables ribetans havien participat a la trobada comarcal de diables a Vilafranca del Penedès (1976) i a les primeres trobades de diables de Catalunya celebrades a partir de la dècada dels anys 80 (primer a l'Arboç i després a Vilanova, Sitges, Sant Quintí de Mediona, el Vendrell...). A part s'ha de recordar que, durant els finals dels anys 80 i els inicis dels anys 90, Ribes ja venia disposant de tres colles de diables formades, majoritàriament, per gent jove, a part de la colla infantil.

Tot plegat va constituir un pòsit prou potent per organitzar conjuntament (drac i diables de Ribes) el primer correfoc del poble amb la participació únicament de quatre grups de foc del municipi: el ball de diables de Ribes, el drac de Tres Caps de Ribes, els diables de les Roquetes i la dragona de les Roquetes.

Passats trenta anys, el correfoc de Sant Pau de Ribes ha esdevingut referent indiscutible dins del calendari d'actes de foc als Països Catalans. La seva llarga nòmina de grups participants i el creixement exponencial de públic han estat notables. A més, a partir del correfoc de 2003 s'hi afegí la Colla Jove del ball de diables de Ribes (fundada com a tal el 2002), colla que venia de tota una generació de diables petits i mitjans des de 1992 i 1995 respectivament.

La Foguerada, que constitueix el final vibrant del correfoc ribetà amb la combinació de pirotècnia i música (amb la cançó "Nanu" de l'històric grup ribetà "Bugies"), proporciona el colofó final a l'acte des de 2017. Una evolució natural de les sempre elèctriques carretillades i enceses finals conjuntes, que s'esdevenien a la plaça Marcer de Ribes des dels seus orígens en aquelles màgiques i, ja mítiques, trobades de dracs de 1988 i 1991.

Tot i que durant alguns anys el recorregut del correfoc ha variat per causes diverses, sí que majoritàriament sempre sol seguir un mateix

traçat des dels seus inicis, començant a la plaça de la Vila i acabant a la plaça Marcer, tot passant, entre d'altres, pels entranyables i típics carrers del Garraf estricte, com la pujada del carrer del Pi i la baixada pel carrer sant Isidre, sovint sota la nit estrellada i freda de gener.

I per finalitzar, i a mode de carretillada col·lectiva, passarem a anomenar la gran majoria de dracs, balls i colles de diables i d'altre bestiari de foc que ha vingut a Ribes des d'aquelles llunyanes trobades de dracs de 1988 i 1991, com durant els correfocs de sant Pau des de 1996. Tant a les colles ribetanes, com també a totes les colles convidades, moltes gràcies per fer-ho possible enmig del fred de l'hivern: ball de diables i drac de Tres Caps de Ribes, ball de diables-Colla Jove de Ribes, diables i dragona de les Roquetes, drac i àliga de Sitges, ball de diables de Sitges (Colla Vella, Colla Jove i Agrupació de Balls Populars), dracs de la Gornal, Monjos, la Geltrú, Cunit, la Múnia, Llorenç del Penedès, drac d'en Joan Colomer-Joan Montaner, dracs juvenils de Sitges (el Corre-foc, el dralic de Sitges-Olivella, drac lila i d'altres), la Garsa de Sant Feliu de Llobregat, la Pàjara de Terrassa, dracs de Terrassa, Tarragona i drac Roig de Canyelles, la Cabra de Reus, balls de diables de Vilanova i Valls, diables de Terrassa i Sant Celoni, dracs de Valls i Vilanova, ball de diables de la Riera de Gaià, diables i dimonis de Molins de Rei, drac de Castelldefels, Pollo del Prat de Llobregat, Duc de les Roquetes, ball de diables de Vilafranca, Víbria de Tarragona, Serp d'Olesa de Montserrat, ball de diables de Tarragona, diables de Canyelles, drac de Cubelles, diables de Malgrat de Mar, diables de les Gunyoles, diables de les Corts (Barcelona), ball de diables de Reus, Cabrot del Vendrell, drac de l'Arboç, diables de Cubelles, diables de Calafell, drac de Vilafranca, diablesses de la Geltrú, diables de Castellterçol, ball de diables de Torredembarra, Diabòlics de les Roquetes, diables de la Bisbal del Penedès, diables Colla Vella de Gràcia (Barcelona), diables d'Horta (Barcelona), Tronats de Mar de Vilanova, ball de diables de Sabadell, diables de Sant Sadurní d'Anoia, Espetegafoc de Sitges, diables de Caldes de Montbui, Dimonis de Montblanc, diables de Sant Martí Sarroca, diables de Sentmenat, Ferafoc de Sant Quintí de Mediona, ball de diables del Pla del Penedès, Bretolàs de Sant Andreu (Barcelona), Quimera de Caldes de Montbui, ball de diables de la Ràpita del Penedès, diables Spantus dels Monjos, ball de diables de Granollers, ball de Sant Miquel i Diables d'Igualada, ball de diables del Vendrell, drac de Cervera, ball de diables de Sant Quintí de Mediona, ball de diables de la Pobla de Mafumet, ball de diables de l'Arboç, ball de diables de Badalona, ball de diables de Barcelona (Revenedors), ball de diables de Cervera (Carranquers), ball de diables de Mataró, drac d'Olivella i drac de Badalona.

Heribert Masana i Soler
Gener de 2026